

Mediacja, jako sposób rozwiązywania sporów

Daria Bernaś

Mediacje i negocjacje społeczne
Rok II, sem. II, studia II stopnia,
stacjonarne

Drogi Nauczycielu!

1. Czym jest mediacja?
2. Procedura mediacji
3. Mediacja a negocjacja
4. Kim jest mediator?
5. Zasady mediacji
6. Mediacja w szkole
7. Mediacja w Ustawie o Systemie Oświaty
8. Zalety mediacji szkolnej dla ucznia
9. Zalety mediacji szkolnej dla nauczycieli

Czym jest mediacja?

Mediacje to metoda na polubowne i bezpośrednie rozwiązanie konfliktów i sporów. Samo słowo mediacje pochodzi od łacińskiego słowa „mediare” oznaczającego „być w środku”. Na tym właśnie polega jedna z podstawowych zasad pracy mediatora.

Czym jest mediacja?

Rozwiązywanie sporów wymaga od wszystkich członków społeczności posiadania umiejętności komunikacyjnych oraz kluczowych kompetencji.

Sprawdzonym sposobem reagowania w sytuacji konfliktu jest mediacja.

Mediacja to taki sposób rozwiązywania konfliktu, w którym w osiągnięciu porozumienia pomaga niezaangażowana w spór, neutralna, darzona zaufaniem osoba- mediator.

Procedura mediacji

Procedurę mediacji charakteryzuje to, że jest ona **poufna, praktyczna i ma charakter interwencji.**

Ponadto jest całkowicie **dobrowolna**, oparta na wspólnym ustaleniu faktów, kładzie nacisk na rozumienie sytuacji związanej z podejmowaniem decyzji i rozwiązywaniem problemów.

Mediacja może być przeprowadzona tylko w sytuacji, gdy strony konfliktu są gotowe przystąpić do negocjacji.

Procedura mediacji

Aby można było rozpocząć mediację, strony wykazują gotowość do podjęcia rozmów, grupy reprezentujące interesy społeczne stwarzają forum dialogu, a zwaśnieni ludzie są gotowi do bezpośredniego spotkania na sesji negocjacyjnej.

Mediacja sprowadza się do procesu negocjacji, do którego włączane są osoby trzecie, posiadające gruntowną wiedzę w zakresie procedur negocjacyjnych.

Mediacja a negocjacja

Negocjacja to sposób komunikowania się stron będących w konflikcie, dążących do porozumienia się.

Mediacja to sposób rozwiązywania konfliktu z pomocą neutralnej, niezaangażowanej w spór osoby, która pomaga stronom konfliktu dojść do zgody.

Mediator...

Bardzo ważne jest to, że mediacja wiąże się z udziałem osób trzecich, które są **bezstronne**, dopóki nie zostanie dowiedzione, że nie spełniają wymogu bezstronności.

Mediatora definiuje się jako osobę neutralną, zachowującą poufność, akceptowaną przez obie strony, pomocną.

Zasady mediacji

1. **Dobrowolność**- uczestnicy mediacji dobrowolnie biorą w niej udział. Strony mogą wycofać się na każdym etapie postępowania mediacyjnego. Mediator nie może wywierać żadnej presji na stronach. Wiąże się to również z przystąpieniem do mediacji w dobrej wierze i dobrowolnym wypełnieniu przyjętych w czasie mediacji zasad.
2. **Bezstronność**- strony w mediacji mają równe prawa i są tak samo traktowane. Mediator nie staje po żadnej stronie, nie ocenia i nie rozstrzyga sporów.

Zasady mediacji

- 3. Neutralność**- mediator jest neutralny, nie narzuca gotowych rozwiązań, nawet gdyby uznał je za lepsze.
- 4. Poufność**- wszystko, co poruszane jest w czasie spotkania mediacyjnego jest poufne. Mediator nikomu nie ujawnia tego, co usłyszał od stron.
- 5. Akceptowalność**- mediator powinien być akceptowany przez obie strony.

Mediacje w szkole...

Mediacje są stosowane w szkołach i placówkach oświatowych w sytuacjach konfliktów w grupach rówieśniczych oraz sporów pomiędzy rodzicami i nauczycielami.

Stosowanie metody mediacji w oświacie sprzyja konstruktywnemu, zgodnemu z prawem, systemem szkolnym oraz normami dobrych obyczajów, reagowaniu na zaistniałe problemy w relacjach międzyludzkich.

Mediacje w szkole...

Ułatwia wyjaśnianie zjawisk, znajdowanie ich przyczyn i wypracowywanie takich sposobów rozwiązywania problemów, które przeciwdziałają ich występowaniu w przyszłości.

Ma znaczenie edukacyjne- przygotowujące młodzież szkół ponadgimnazjalnych do życia w przyszłości, w tym do podejmowania aktywności w sytuacjach trudnych, a także konfliktowych w celu poszukiwania możliwie najlepszych rozwiązań.

Mediacje w szkole...

Powstawanie sytuacji konfliktowych w szkole jest nieuniknione i nauczyciele często są obserwatorami i uczestnikami sytuacji wychowawczych, podczas których dochodzi do sporów i kłótni. Podejmują wówczas działania, które mogą łagodzić, eskalować lub rozwiązać konflikt. Konflikty szkolne sprawiają wiele trudności zarówno uczniom, jak i nauczycielom.

Mediacje w szkole...

Konflikty na terenie szkoły mogą rozgrywać się na różnych płaszczyznach:

1. uczeń-uczeń
2. uczeń- nauczyciel
3. nauczyciel-rodzic
4. nauczyciel- dorosły

Mediacja w szkole może być wykorzystywana na różne sposoby:

- na przykład jako sposób reagowania na zaistniałe problemy szkolne,
- jako forma rozmowy dotyczących trudnych i spornych kwestii, przekazanie uczniom podstawowych zasad rozmawiania, prawidłowej komunikacji, przedstawiania swoich racji i umiejętności słuchania drugiej osoby,
- jako metoda pracy wychowawczej, gdzie podstawą rozwiązania problemu będzie nawiązanie kontaktu i rozpoczęcie procesu naprawczego.

Mediacje w szkole...

Spotkanie mediacyjne w szkole może odbyć się na prośbę ucznia, nauczyciela, rodzica/opiekuna, dyrekcji szkoły lub pedagoga. Natomiast w spotkaniu mediacyjnym biorą udział jedynie strony konfliktu i neutralny mediator.

Spotkania mediacyjne mogą odbywać się w budynku szkoły w odpowiednio do tego przygotowanej Sali, by zapewnić poczucie komfortu i poufności.

Mediacje w Ustawie o Systemie Oświaty

Z przepisów prawnych wynika jasno, że to dyrektor szkoły jest odpowiedzialny za organizowanie pomocy psychologiczno - pedagogicznej. W kontekście mediacji warto zatem przytoczyć następujące zapisy z **Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 roku** w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej u publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Mediacje w Ustawie o Systemie Oświaty

§2.1 Pomoc psychologiczno - pedagogiczna polega w szczególności na:

(...)

6) podejmowaniu działań wychowawczych i profilaktycznych wynikających z programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki (...)

12) wspieraniu rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;

13) umożliwieniu rozwijania umiejętności wychowawczych rodziców i nauczycieli;

14) podejmowaniu działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych.

Mediacje w Ustawie o Systemie Oświaty

§5.2 Pomoc psychologiczno - pedagogiczna w szkole jest organizowana w szczególności w formie:

(...)

5) zajęć psychoedukacyjnych dla uczniów;

6) zajęć psychoedukacyjnych dla rodziców;
(...)

8) porad dla uczniów;

9) porad, konsultacji i warsztatów dla rodziców i nauczycieli.

Zalety mediacji szkolnej dla ucznia

1. Przestrzeganie praw ucznia, zapewnienie jego harmonijnego i pełnego rozwoju, z poszanowaniem godności i podmiotowości.
2. Kształtowanie postawy dialogu i współpracy, wspieranie tolerancji i szacunku inności, zapobieganie rozwiązaniom siłowym.
3. Polubowne rozwiązanie konfliktu w sposób rzeczowy bez agresji.
4. Zapewnienie zadośćuczynienia i realne jego otrzymanie.
5. Zapewnienie współdecydowania w sprawie własnej i o sobie.
6. Doprowadzenie do przyjęcia odpowiedzialności za własne czyny.

Zalety mediacji szkolnej dla nauczycieli

1. Nauczyciel nie bierze udziału w konflikcie uczeń-uczeń.
2. Nie angażuje się w konflikty między uczniami.
3. Ma możliwość lepszego zrozumienia oczekiwań i potrzeb uczniów.
4. Rozładowanie napięć i niepowodzeń w szkole.
5. Może oczekiwać poprawy atmosfery w szkole przez zaciśnienie współpracy między nauczycielami, uczniami i rodzicami.
6. Integracja z uczniami w ramach nowych form aktywności społecznych szkoły.

Bibliografia

1. Ewa Rutkowska, Mediacje i inne sposoby rozwiązywania konfliktów w gimnazjum, Sieci współpracy i samokształcenia, Warszawa 2015.
2. <http://www.profesor.pl/publikacja,21331,Artykuly,Mediacja-w-szkole>

